

NOTAT

23. marts 2009

Høringsnotat vedrørende forslag til lov om statstilskud til renoverings- og bygningsarbejder og energibesparende materialer i helårsbeboelse L 166

1. Indledning

Forslag til lov om statstilskud til renoverings- og byggearbejder og energibesparende materialer i helårsbeboelse, blev fremsat i Folketinget den 18. marts 2009 og sendt i høring hos en række erhvervsorganisationer og offentlige myndigheder med høringsfrist den 20. marts 2009. Henset til den økonomiske situation har regeringen ønsket at fremsætte lovforslaget hurtigst muligt, hvilket har medført en meget kort høringsfrist.

Der er modtaget svar fra 23 af de 82 hørte organisationer og myndigheder, heraf har 13 haft bemærkninger. Herudover har yderligere 4 organisationer m.v. afgivet høringssvar.

2. Generelle bemærkninger

Lovforslaget følger op på aftale om ”Forårspakke 2.0” om tilskud på 1,5 mia. kr. til renoverings- og bygningsarbejder, herunder energirenovering i helårsbeboelse. Der blev den 17. marts 2007 indgået aftale mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance om pulje til renoverings- og bygningsarbejder.

Lovforslaget følger op på denne aftale og indebærer, at der etableres en ordning med statstilskud til renoveringsarbejder m.v. i helårsboliger. 1,5 mia. kr. til en pulje med statstilskud til renoveringsarbejder i private helårsboliger. Hensigten med puljen er først og fremmest at styrke beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren. Samtidig opnås en generel modernisering af den eksisterende bygningsmasse, og der gives øget incitament til energibesparelser.

Høringssvarene er generelt positive over for lovforslagets overordnede målsætning om at styrke beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen. Enkelte høringssvar har dog påpeget det u hensigtsmæssige i den korte høringsfrist

3. Konkrete bemærkninger

De konkrete bemærkninger til lovforslaget koncentrerer sig om følgende områder:

- **Udformning af tilskudsordningen**

a. Puljens formål

Akademisk Arkitektforening og Danske Ark finder begge, at tilskudsordningen er for uambitiøs, og fremhæver, at der i højere grad bør fokuseres på energirenoveringer.

Kommentar

Puljen sigter på at styrke beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren, modernisere bygningsmassen og også på at understøtte de aftalte energimålsætninger i energiforliget fra 2008 om reduktion af energiforbrug og Co2-udledning samt den kommende strategi for reduktion af energiforbruget i bygninger. Disse målsætninger fremgår også af aftalen mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance.

b. Grundlag for tilskuddet

DI Byggematerialer anfører, at tilskudsordningen i stedet bør gives som et procentuelt tilskud af de samlede omkostninger for derved at undgå misbrug.

Kommentar

Idet det vurderes, at have den største beskæftigelsesmæssige effekt ydes der tilskud til arbejdslønnen. Denne vurdering understøttes af aftalen mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance, og svarer i øvrigt til, hvad der også var udgangspunkt for den ordning, der var gældende i 1991-94. Herudover ydes tilskud til visse energibesparende foranstaltninger. I forhold til misbrug er der i lovforslaget indført en række kontrolforanstaltninger. Der kan således kun gives tilsagn om tilskud på baggrund af konkrete tilbud, således at der ikke søges om tilskud til fiktive projekter eller projekter, som allerede er igangsat eller afsluttede.

Der er herudover hjemmel til at føre kontrol med, at borgere og virksomheder afgiver rigtige oplysninger i forbindelse med ansøgning om og udbetaling af tilskud, blandt andet skal virksomhederne kunne dokumentere, at de oplysninger, der ligger til grund for udbetalingen er korrekte. Denne kontrol vil ske på stikprøvebasis. Er der afgivet urigtige oplysninger, kan tilskuddet forlanges tilbagebetalt. Endelig kan alle oplysninger om udbetalte tilskud udleveres til skattemyndighederne i kontroløjemed.

c. Tilskuddets størrelse

Byggesocietetet finder, at et tilskud på maksimalt 25.000 kr. er for småt.

Kommentar

Det maksimale tilskud er sammensat af hhv. 15.000 kr. på arbejds løn og 10.000 kr. på materialer. Til sammenligning skal det bemærkes, at

maksimumbeløbet for den ordning, der var gældende fra 1991-94 var 7.000 kr. for arbejds løn (senere forhøjet til kr. 10.000), hvilket ca. svarer til kr. 15.000 i dag. Grænsen er indsat under hensyn til, at så mange borgere som muligt skal kunne få gavn af puljen samtidig med, at beløbet skal være et incitament til at igangsætte renoverings- og bygningsarbejde. Samme overvejelser lå til grund i forbindelse med indgåelsen af den politiske aftale mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance.

- **Tilskudsberettigede arbejder og materialer**

a. Generelt

Håndværksrådet og DI Byggematerialer anfører, at den liste over tilskudsberettigede materialer, som beskrives i bemærkninger til § 8, ikke forudsættes at være udtømmende.

Kommentar

Positivlisterne fremgår af bilag 1 til aftalen mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance., Listen udgør grundlaget for de bestemmelser, som i medfør af lovens § 8 vil blive nærmere specificeret i bekendtgørelsen.

b. Malerarbejde

Håndværksrådet og Dansk Byggeri bemærker, at malerarbejder bør fremgå af positivlisten over tilskudsberettigede arbejder.

Kommentar

Positivlisten udgør som nævnt ovenfor grundlaget for de bestemmelser, som i medfør af lovens § 8 vil blive nærmere specificeret i bekendtgørelsen. Det kan dog bemærkes, at det er vurderingen, at malerarbejde som lovforslaget ligger nu vil være tilskudsberettiget i forbindelse med udskiftning og fornyelse af køkken og badeværelser. Endvidere er udvendig maling af ydervægge omfattet, ligesom malerarbejde vil være tilskudsberettiget i det omfang, det sker som følgearbejde i forbindelse med de øvrige arbejder.

Det skal bemærkes, at der i den gamle ordning ikke var begrænsninger i de tilskudsberettigede arbejder.

Håndværksrådets og Dansk Byggeris bemærkninger vil, ved udarbejdelsen af bekendtgørelsen, blive positivt overvejet.

c. Energibesparende materialer

Håndværksrådet, DI Byggematerialer og Tekniq har en række forslag til yderligere materialer, som i deres optik også bør være tilskudsberettigede. Håndværksrådet ønsker, at biobrændsels anlæg omfattes, mens DI Byggematerialer ønsker, at der tages udgangspunkt i Energistyrelsens Standardværdikatalog over energibesparende materialer og ønsker herudover materialetilskud til isolering. Tekniq ønsker også tilskud til arbejder i for-

bindelse med forbrugerregistrering af el, vand og varmeforbrug og anfører herudover, at der stilles for høje krav til de kedler, som kan opnå materialetilskud.

Kommentar

Materialelisten omfatter en afgrænset mængde materialer, der skal leve op til krav, som så vidt mulig lægger sig op af de skærpede energikrav, som vil fremgå af det kommende bygningsreglement 2010 (BR10). Listen over tilskudsberettigede materialer fremgår af bilag 2 til aftalen mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance. For de udvalgte materialer fremgår de skærpede krav, som materialerne skal leve op til, allerede af bilag 2. Kravene til de energibesparende materialer vil endvidere fremgå af bekendtgørelsen.

Der er tale om en relativt begrænset liste, således at borgere og virksomheder nemt kan overskue kravene. Dertil kommer, at listen tager udgangspunkt i energirenoveringer, der som udgangspunkt ikke er arbejdskraftintensive, hvor materialetilskuddet kan være et incitament til at få foretaget de nævnte renoveringer. Dette er bl.a. baggrunden for, at isolering af tag ikke berettiger til materialetilskud, da dette er arbejdskrafttungt.

- **Administration af puljen**

a. Udbetaling af tilskud

Tekniq, Håndværksrådet og Dansk Byggeri påpeger, at det er u hensigtsmæssigt, at håndværkeren skal ansøge om at få udbetalt tilskuddet, idet det er forbundet med unødigt administrativt besvær for virksomhederne.

Håndværksrådet anfører, at det kan give problemer, når det er borgeren, som kender tilsagnets størrelse og fordeling på de op til tre håndværksvirksomheder, som kan indgå i et tilsagn om tilskud. Herudover vil håndværkeren blive straffet, dvs. selv skulle inddrive tilskudsbeløbet hos borgeren, hvis tilskuddet bortfalder eller forlanges tilbagebetalt som følge af, at borgeren afgiver urigtige oplysninger.

Tekniq anfører, at der bør være krav om, at virksomheden modtager en kopi af tilsagnsbrevet, samt at det bør fremgå, at borgeren hæfter for hele regningen, såfremt arbejdet ikke er tilskudsberettiget.

Kommentar

For at mindske incitamentet til at få udbetalt tilskud til fiktive arbejder, er der valgt en model, hvor tilskuddet udbetales til den virksomhed, som har udført arbejdet. Udbetalingen vil først ske, når håndværksvirksomheden har kvitteret for, at borgeren har betalt sin andel af regningen, således at det sikres, at arbejdet er udført.

For at lette de administrationen for virksomhederne, vil de kunne anmode om udbetaling elektronisk, ligesom tilskud vil blive udbetalt over NEM-konto.

Tilsagn om tilskud gives på baggrund af tilbud fra op til tre momsregistrerede virksomheder. Ansøges der på baggrund af tilbud fra mere end en virksomhed, skal borgeren for hver virksomhed anføre, hvilket arbejde, der søges om tilsagn til.

Ved behandling af ansøgningen sker en proportionel fordeling af tilskuddet mellem virksomhederne. Borgeren vil herefter modtage et tilsagn pr. virksomhed, hvoraf det fremgår, hvilket tilskudsbeløb, der kan udbetales til den pågældende virksomhed under forudsætning af, at det angivne arbejde udføres.

Lovforslaget ændrer ikke på det almindelige aftaleretlige forhold mellem borger og virksomheden, herunder forhold vedrørende betaling, hvis tilskud bortfalder eller forlanges tilbagebetalt som følge af, at borgeren eller virksomheden har afgivet urigtige oplysninger. Det fremgår tillige af lovforslagets § 11, at såfremt det godtgøres i en efterfølgende kontrol, at det er borgerens forhold, der har medført, at der ikke burde have været udbetalt tilskud, vil allerede udbetalt tilskud kunne kræves tilbagebetalt af denne fra det offentlige.

Det må formodes, at parterne inden indgåelse af aftale om udførelse af arbejdet afklarer de nærmere detaljer om arbejdets udførelse, herunder at virksomheden får en kopi af tilsagnet, således at det tydeligt fremgår, hvilket arbejde, der er givet tilsagn til, inden arbejdet påbegyndes, og hvilket beløb, som refunderes til den enkelte virksomhed.

b. Kontrol og dokumentation

Håndværksrådet anfører, at det i forbindelse med kontrollen bør anses for tilstrækkeligt, at virksomheden kan fremlægge dokumentation for, at de energibesparende materialer lever op til kravene.

Kommentar

Den nærmere udformning af kontrollen vil blive fastlagt i bekendtgørelsen, herunder hvilken dokumentation, der kan forlanges. Hvis den fremlagte dokumentation ikke anses som tilstrækkelig, vil virksomheden kunne afkræves yderligere dokumentation, jf. bestemmelserne i lovforslagets § 11. Der vil ikke blive tale om, at håndværksvirksomhederne selv vil skulle gennemføre tekniske efterprøvnings af materialernes specifikationer, men at virksomhederne skal være i besiddelse af dokumentation fra producenten, forhandleren eller andre, som dokumenterer, at de anvendte materialer lever op til de krav, der stilles til de tilskudsberettigede materialer.

c. Tidsfrister

Håndværksrådet ønsker, at fristen på 6 måneder for, hvornår et arbejde skal være afsluttet, forlænges til 9 måneder.

Kommentar

Fristen på 6 måneder er fastsat ud fra en vurdering af, at de tilskudsberettigede arbejder er af en sådan karakter, at de kan gennemføres inden for denne frist. Herudover er der mulighed for at få forlænget fristen med 2 måneder. Dertil kommer, at erfaringerne fra tidligere ordninger viser, at en række tilsagn ikke udnyttes, hvorfor det er hensigtsmæssigt, at der inden for en afgrænset periode sker en afklaring af, hvorvidt det beløb, som tilsagnet omfatter, går tilbage i puljen, og dermed kan komme en anden ansøger til gode.

- **Specificering af arbejds løn**

Tekniq påpeger, at det bør specificeres, hvad der forstås ved arbejds løn.

Kommentar

Arbejds lønnen omfatter udgiften til arbejds løn for det tilskudsberettigede arbejde inkl. moms. Dette vil blive specificeret i bekendtgørelsen

Tilskudsberettigede boliger

a. Lejeres mulighed for at få tilskud

Lejernes Landsorganisation anfører, at puljen ikke vil komme lejerne til gode, idet beslutningsproceduren for at få en godkendelse hos udlejer er for lang og besværlig, samt at en lejer ikke vil kunne bruge ordningen til nyt køkken eller badeværelse, idet denne maksimalt kan få en godtgørelse på 40.991 kr. dækket ved fraflytning.

Andelsboligforeningen Milebuen ønsker en præcisering af, at andelshaver kan foretage moderniseringer, som kræver bestyrelsens godkendelse.

Kommentar

Lejerne skal spørge udlejeren om at udføre forbedringer efter råderetten. Råderetten er en egentlig ret for lejer til at udføre bestemte forbedringer. Lejeren skal ikke indhente tilladelse fra udlejeren men give meddelelse om de påtænkte arbejder. Udlejeren kan som ejer af ejendommen inden 6 uger gøre indsigelse imod arbejderne, hvis udlejeren mener, at de falder udenfor råderetten. Lejeren kan under alle omstændigheder inden udløbet af denne frist indhente tilbud på forbedringerne og søge om tilskud. Fristen vil dermed i praksis ikke hindre eller besværliggøre forløbet.

Råderetten er begrænset af det af Lejernes Landsorganisation nævnte beløb. Begrænsningen gælder dog kun i forhold til den udgift, der kan ydes godtgørelse for. Dette indebærer, at lejer vil kunne afholde forbedringsudgifter, der overstiger grænsen og få tilskud hertil, men uden at få den fulde godtgørelse herfor ved fraflytning. Det skal i tilknytning hertil

bemærkes, at ordningen ikke ændrer ved den nuværende retstilstand i forhold til det maksimale godtgørelsesbeløb. For nærværende kan en lejer ikke få godtgjort mere end maksimum beløbet, og hvis en lejer i dag vælger at få installeret nyt køkken, der overstiger maksimum beløbet vil de ikke kunne få godtgjort det beløb, der overstiger maksimum beløbet. Derfor forekommer et tilskud efter ordningen at være et godt incitament for lejeren til at få foretaget forbedringer i f.eks. køkkenet, idet det godtgørelsestab som lejeren evt. måtte have vil blive mindre grundet tilskuddet.

Det fremgår af bemærkningerne til § 2, stk. 1, at andelshavere som udgangspunkt ikke vil kunne opnå støtte til forbedring af boligens ydre rammer, medmindre andet fremgår af vedtægterne. Dette omfatter også de tilfælde, hvor der ligger en skriftlig tilladelse til at udføre arbejdet fra foreningens bestyrelse. Den ønskede præcisering er således dækket af lovforslaget.

b. Helårsbeboelse

En borger har anført, at pensionister, der lovligt anvender deres sommerhuse som helårsbeboelse, bør kunne søge om tilsagn om tilskud.

Kommentar

Af bemærkningerne til § 1 fremgår bl.a., at i de tilfælde hvor en pensionist har opnået tilladelse til at bebo et sommerhus hele året, vil der kunne ansøges om tilsagn om tilskud.

• Forholdet til anden lovgivning

Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur og Bygningskultur Danmark, har i deres høringssvar udtrykt bekymring for, at lovforslaget vil medføre, at der i bevaringsværdige bygninger vil blive foretaget arbejder, som ikke overholder de restriktioner, som bygningerne er underlagt.

Byggeskadefonden anfører, at det bør sikres, at statsstøttede arbejder udføres byggeteknisk korrekt, således at ordningen ikke fører til nedbrydning af bygningskonstruktioner eller skimmelsvamp i boligerne gennem utilsigtet opfugtning.

Kommentar

Lovforslaget fritager ikke ansøgeren for, at overholde gældende lovgivning, og det vil i bekendtgørelsen blive præciseret, at tilsagn om tilskud ikke fritager borgeren for at indhente eventuelle tilladelser, som følger af anden lovgivning. Af bemærkningerne til § 4, stk. 4, fremgår, at en grund til at forlænge fristen på 6 måneder for arbejdets udførelse kan være afventning af de fornødne tilladelser.

Det fremgår endvidere af aftalen mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance, at alle arbejder skal leve op til gældende krav for at kunne få tilskud.

- **Forlængelse af ordningen**

Håndværksrådet foreslår, at ordningen videreføres i 2010 og 2011 med aftrappende tilskudssatser.

Kommentar

Det foreliggende lovforslag omfatter ansøgninger afgivet indtil den 31. december 2009. Det fremgår tillige af aftalen mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance at puljen skal bruges i 2009.

- **Andet**

I forbindelse med høringen har det været anført, at det ikke forekom hensigtsmæssigt, at andelsboligforeninger ikke var omfattet af ordningen.

Kommentar

Puljen skal komme så mange som muligt til gavn, og hvis andelsforeninger mv. også får mulighed for at søge støtte vil der kunne opstå masseansøgninger, hvorefter puljen kan blive tømt meget hurtigt.

De hørte parter

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademisk Arkitektforening, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Arkitektforbundet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, BAT-Kartellet, BIPS – byggeri, informationsteknologi, produktivitet og samarbejde, Beredskabsstyrelsen, Boligselskabernes Landsforening, Brancheforeningen for Bygningsagkyndige og Energikonsulenter, Byfornyelse Danmark, By- og Landskabsstyrelsen, Byggecentrum, Byggefagenes Kooperative Landssammenslutning, Byggeskadefonden, Byggeskadefonden vedr. Bygningsfornyelse, Byggesocietetet, Bygherreforeningen i Danmark, Byggeriets Evalueringscenter, Danmarks Lejerforeninger, Danmarks Tekniske Universitet, Danmark Tekniske Universitet – byg, Dansk Byggeri, Dansk Bygningsinspektørforening, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Industri, Dansk Standard, Danske Arkitektvirksomheder, Datatilsynet, De Samvirkende Invalideorganisationer, Den Danske Landinspektørforening, Det Centrale Handicapråd, Direktoratet for Fødevarer Erhverv, Ejendomsforeningen Danmark, Energistyrelsen, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, ETA-Danmark A/S godk.org, Byggevarer, Finansministeriet, Finanstilsynet, Fonden Realdania, Forbrugerstyrelsen, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, F.R.I., Forbrugerrådet, Forsikring og Pension, Håndværksrådet, Indenrigsministeriet, Ingeniørforeningen i Danmark, Justitsministeriet, Jydske Grundejerforeninger, Kommunernes Landsforening, Kommunalteknisk Chefforening, Konkurrencestyrelsen, Konstruktørforeningen, Landsbyggefondens, Lejernes Landsorganisation, Lejeorganisationen BOSAM – Boligforeningernes sammenslutning i DK, Ministeriet for Familie og Forbrugeranliggender, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Parcel-

husejernes Landsforening, Praktiserende Landinspektørers Forening, Realkreditrådet, Sikkerhedsstyrelsen, Socialministeriet, Skatteministeriet, Slots- og Ejendomsstyrelsen, Statens Byggeforskningsinstitut, Statsministeriet, SBB - Sammenslutningen af bygningssagkyndige, Sundhedsstyrelsen, Tekniq, Installatørernes organisation, Teknologisk Institut, Transport- og Energiministeriet, Træbranchens Oplysningsråd, Universitets- og Bygningsstyrelsen, Velfærdsministeriet, Veltek VVS og El-tekniske leverandørers brancheforening, Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Parter, der har afgivet høringssvar

Akademisk Arkitektforening, Byggeskadefonden, Byggeskadefonden vedr. Bygningsfornyelse, Byggesocietetet, Danmarks Lejerforeninger, Dansk Byggeri, Dansk Bygningsinspektørforening, Dansk Industri, Danske Arkitektvirksomheder, Ejendomsforeningen Danmark, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Finantilsynet, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, F.R.I., Forsikring og Pension, Håndværksrådet, Konkurrencestyrelsen, Landsbyggefonden, Lejernes Landsorganisation, Realkreditrådet, Slots- og Ejendomsstyrelsen, Tekniq – Installatørerne organisation, Universitets- og Bygningsstyrelsen, (Velfærdsministeriet)